

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**73-ї наукової конференції професорів, викладачів,
наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

Том 1

21 квітня – 13 травня 2021 р.

Полтава 2021

Література

1. Кушнір Г., Козуб Л. *Перекладацькі трансформації та їх класифікація. Режим доступу: <http://elibrary.nubip.edu.ua/10590/3/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82> (дата звернення 13.03.2021).*
2. Ляшук А.М. *Семантична структура юридичних термінів української та англійської мов: Дис. ... канд. філол. наук: 10.02.17. Кіровоград, 2007. 195 с.*
3. *Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську): навчальний посібник/ Карабан В.І., Борисова О.В., Колодій Б.М. та ін. Вінниця : НОВА КНИГА, 2003. 208 с.*
4. Savory Th.H. *The Language of Science. Its Growth, Character and Usage. L.: Edward Arnold, 1953. 184 p.*

УДК 81'255.4:821.133.1По

Т.В. Кушнірова, д. філол. н., професор,
Я.О. Харченко, студентка групи 201 ГФ

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ОПОВІДАННІ ЕДГАРА ПО «ЗОЛОТИЙ ЖУК»

Переклад – це відтворення оригіналу засобами іншої мови зі збереженням єдності змісту і форми. Основним завданням перекладу художнього твору є донесення до адресата змісту оригіналу за допомогою нового мовного коду. Саме для цього й використовуються перекладацькі трансформації. Перекладацькі трансформації – це перефразування окремих слів і фрагментів тексту оригіналу згідно з законами лексичної і граматичної сполучуваності, а також згідно „узусу”, тобто неписаним законам використання тих чи інших мовних одиниць у мовленні носіїв конкретної мови. [5, с.23] Мета даної статті – визначення перекладацьких трансформацій у новелі “Золотий жук” А.Е.По (перекладач - Р. Доценко).

Теоретичною базою роботи став посібник А.В.Мамрак “Вступ до теорії перекладу”, а саме лексичні трансформації (перестановка, заміна, додавання, опущення, конкретизація та антонімічний переклад) [5, с.107], виділені нами в українському перекладі новели Е.По.

“This Island is a very singular one” [2, с.1]. “Острів цей дуже незвичайний” [2]. У цьому випадку перекладач використав перестановку частин речення та опущення. Вираз “*this Island*” при перекладі відтворено словами “*острів цей*” (перестановка). В реченні мовою оригіналу наявне дієслово “*is*”, у той час як в реченні українською мовою дієслово “*є*” опускається (опущення). Згідно правил англійської мови слово “*singular*” доповнене прикметником “*one*”. При перекладі українською мовою ми його опускаємо (опущення).

“It consists of little else than the sea sand, and is about three miles long” [2, с.1]. “Завдовжки він десь так зо три милі й майже весь покритий морським піском” [2]. У цьому реченні простежується використання перестановки, конкретизації, заміни та опущення. У англійському варіанті спочатку йдеться про “*it consists of little else than*”, а в українському - острів “*майже весь покритий*” (перестановка). Дієслово “*consists*” замінено більш точним “*покритий*” (конкретизація). Також “*покритий*” виступає

пасивною конструкцією під час перекладу (заміна). Англійська конструкція “*little else than*”, що перекладається як “лише з”, замінена виразом “майже весь” (опущення). Англійське слово “*is*” при перекладі опускається (опущення). Також під час передачі тексту українською мовою змінено порядок подачі частин речення. Спочатку говориться про те, що острів сягає близько трьох миль завдовжки, а вже потім про те, що він майже повністю покритий піском (перестановка).

“*Its breadth at no point exceeds a quarter of a mile*” [2, с.1]. “Ширина його ніде не більша за чверть милі” [2]. У поданій ситуації використано опущення, антонімічний переклад та заміну. Сталий англомовний вираз “*at no point*” перекладач замінив більш зрозумілим словом “ніде” (опущення). Дієслово “*exceeds*”, яке в мові оригіналу має ствердне значення, при перекладі було інтерпретовано як “не більша” (антонімічний переклад). Також слово “*exceeds*”, яке в англійській мові має активний стан, в українській мові замінене на пасивну конструкцію “не більша” (заміна).

“*It is separated from the main land by a scarcely perceptible creek, oozing its way through a wilderness of reeds and slime, a favorite resort of the marsh-hen*” [2, с.1]. “Від материка острів відділяє ледве помітна протока, де течія насилу пробиває собі шлях крізь намул та густий очерет,— улюблене пристановище болотяних куріпок” [2]. У даному випадку використано заміну, опущення, додавання та перестановку. Англійська пасивна конструкція “*it is separated by a creek*” замінена на активну конструкцію “острів відділяє протока” в українській мові (заміна). Англійську конструкцію “*the main land*” під час перекладу було опущено (опущення). В українському варіанті речення додано уточнююче поняття “течія”, в той час як в англійському реченні наявне лише поняття “протока” (додавання). В українському реченні перекладач додав уточнююче слово “насилу” (додавання). Під час перекладу англійське слово “*wilderness*” опущено (опущення). При перекладі змінено порядок подачі інформації в першій половині речення: “*it is separated from the main land*” в українському реченні подано як “від материка острів відділяє” (перестановка).

Таким чином, за допомогою порівняльного методу нам вдалося зіставити оригінал та переклад (Р. Доценко) новели “Золотий жук” Е.По. Це дало змогу чітко побачити, що при перекладі змінюється структура слів та конструкцій, відбувається підбір найбільш відповідних термінів та значень. Саме детальний аналіз і робота над текстом сприяють отриманню якісного та зрозумілого читачеві перекладу художнього твору.

Література

1. По Е.А. Золотий жук [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=63>
2. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 304 с.
3. Poe Edgar Allan. The Gold Bug [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://poestories.com/read/goldbug>